

POSTANOWIENIE

Dnia 23 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski

w sprawie z wniosku A. K.
przy uczestnictwie A. Ś.
o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 marca 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 25 września 2015 r., sygn. akt I ACz [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; zasądza
od uczestnika na rzecz wnioskodawcy 240 zł kosztów zastępstwa
prawnego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do

rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają przyczynom kasacyjnym wskazanym w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c.

Na wstępie należy zaznaczyć, że w niniejszej sprawie wpłynęły dwie skargi kasacyjne przygotowane przez dwóch pełnomocników umocowanych przez uczestnika A. Ś. Sąd Najwyższy potraktował je jako jedną skargę kasacyjną złożoną z dwóch części. W niniejszym postanowieniu Sąd Najwyższy odnosi się zatem do argumentacji zaprezentowanej w obydwu pismach.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że powołanie się przez podmiot wnoszący skargę kasacyjną na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go do przedstawienia odrębnego wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy wchodzących w grę przepisów (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, niepubl.; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepubl.; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, niepubl.; z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, niepubl.; z dnia 20 czerwca 2007 r. II CSK 184/07, niepubl.; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, niepubl.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, niepubl.; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, niepubl.; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, niepubl.; z dnia z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, niepubl.; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, niepubl.; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, niepubl. i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, niepubl.).

O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Należy podkreślić, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno zawierać - odrębny od uzasadnienia podstaw kasacyjnych -

wywód prawny, zmierzający do wykazania przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Wywód ten powinien być zindywidualizowany. Lakoniczne wyliczenie kwestii, które - w ocenie skarżącego - przemawiają za przyjęciem skargi do rozpoznania nie może być uznane za wystarczające.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że skarga kasacyjna została sformułowana wadliwie. Z samej istoty przesłanek przedsądu przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. wynika, że jednoczesne powołanie ich we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest obarczone logiczną sprzecznością. Jeżeli bowiem w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne, od którego wyjaśnienia zależy prawidłowe rozstrzygnięcie sprawy, to z natury rzeczy ewentualny błąd orzecznicy popełniony przez sąd drugiej instancji nie może mieć charakteru oczywistego i podstawowego (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 2891/13, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, nie publ.). Tymczasem w jednej części skargi (autorstwa r. pr. M. C.) problematyka jurysdykcji sądów polskich jest powołana jako okoliczność przesądzająca o oczywistej zasadności skargi, a w drugiej części skargi (autorstwa r. pr. A. K.) kwestia ta została zakwalifikowana jako istotne zagadnienie prawne. Dowodzi to wewnętrznej sprzeczności wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Argumentacja podniesiona w celu wykazania przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. odnosząca się do błędów w zakresie zakwalifikowania niniejszej sprawy jako sprawy cywilnej, zdatości orzeczenia do egzekucji oraz pozbawienia możliwości obrony jest nieprzekonująca i nie dowodzi oczywistej zasadności skargi. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że o zakwalifikowaniu sprawy jako sprawy cywilnej przesądza to, czy powód opiera swoje roszczenie na zdarzeniach prawnych, które mogą stanowić źródło stosunków cywilnoprawnych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1998 r., I CKN 1000/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 6). Poddane ocenie sądu amerykańskiego roszczenie odpowiada pojęciu sprawy cywilnej w rozumieniu prawa polskiego. Kwestia zdatości orzeczenia do egzekucji nie była przedmiotem zarzutów przed sądem II instancji, jednakże bez głębszego wnikania w treść wyroku sądu amerykańskiego

należy stwierdzić, że nie pozostawia wątpliwości, iż odpowiedzialność solidarna dotyczy całej kwoty 92.000.000 dolarów, do której odnosi się stwierdzenie wykonalności tego orzeczenia. Odnosnie do zarzutu braku możliwości obrony praw, należy stwierdzić, że uczestnik był zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, miał z nim bieżący kontakt i składał pisemne wyjaśnienia, miał możliwość bycia przesłuchanym w drodze pomocy prawnej, ale z tego nie skorzystał. Skarżący pomija, że sąd amerykański prowadził postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia zasady odpowiedzialności pozwanych, a wyrok bez rozprawy został wydany jedynie w odniesieniu do wysokości szkody. Za pozbawienie możliwości uczestnictwa w postępowaniu nie może być uznany sam fakt, że strona – mimo zamiaru – nie mogła stawić się osobiście przed sądem zagranicznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 1973 r., II CZ 181/73).

Skarżący w dużej mierze opiera wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na polemice z ustaleniami faktycznymi poczynionymi w sprawie, twierdząc przykładowo, że „sądy I i II instancji błędnie uznały, że uczestnik wyrządził szkodę wnioskodawcy nie zbywając swoich udziałów osobie trzeciej”. Tego rodzaju argumentacja nie może odnieść skutku w postępowaniu kasacyjnym (art. 398³ § 3 k.p.c.). Należy także podkreślić, że kontrola sądu polskiego nie może prowadzić do kontroli merytorycznej trafności rozstrzygnięcia sądu zagranicznego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1975 r., I CR 625/75, OSNC 1976, nr 10, poz. 215). Wynika to z zakresu kognicji sądu w postępowaniu o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu obcego.

Odnosnie do przedstawionych w skardze zagadnień prawnych należy wskazać, że za „istotne zagadnienie prawne” w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie SN z dnia 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, ICBSN 2009, nr 4, s. 48). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju

jurysprudencji, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw.

Przedstawienie istotnego zagadnienia prawnego wymaga jego precyzyjnego sformułowania poprzez wskazanie przepisu prawa materialnego lub procesowego, z którym jest związane, i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m. in. postanowienie SN z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Argumentacja skarżącego powinna stanowić odrębny, pogłębiony wywód prawny wskazujący na zaistnienie powołanych okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpatrzenia (zob.: postanowienie SN z dnia 9 maja 2008 r., sygn. akt II PK 3/08, nie publ.; postanowienie SN z dnia 19 października 2006 r., sygn. akt IV CSK 246/06, nie publ.; postanowienie SN z dnia 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 37/08, nie publ.; postanowienie SN z dnia 19 grudnia 2001 r., sygn. akt IV CZ 200/01, nie publ.). Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”. Uczestnik nie sprostął temu wymaganiu.

W konkluzji należy stwierdzić, że powołane we wniosku przesłanki nie zostały wykazane. Okoliczności sprawy nie wskazują także na występowanie innych przesłanek przedsądu (art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Na wniosek wnioskodawcy zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. § 11 ust. 1 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 4 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 461).

jw

[l.n]